

Conatan Svift

Qulliverin SƏYAHƏTLƏRİ

Tərcümə edən:
Mikayıl Rzaquluzadə

qanun nəşriyyatı

Jonathan Swift

**Gulliver's
TRAVELS**

Macərə həvəsi ilə yola çıxan Qulliver gəmi qəzası nəticəsində cırtdanlar ölkəsinə düşür. Qonşu dövlətlə müharibə edən liliputstanlılara kömək edir. Məğlub tərəf Qulliveri öldürməyi qərara alır. Qulliver oradan uzaqlaşır, nəhənglər diyarına düşür, hər an əzilmək, siçanlara yem olmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qalır. Lakin oradan da qaça bilir. Uçan adaya gəlib çıxanda özünü xilas olmuş zənn edir. Bu adada insanlar qəribə, həyat cansıxıcı, ətrafındakı hər şey tərsinədir.

Qulliverin başına gələn maraqlı, qorxulu və qəribə yumorla müşayiət olunan hadisələr sizi hər səhifədə həm əyləndirəcək, həm də düşündürəcək.

“Qulliverin səyahətləri” romanı dünya ədəbiyyatının ən gözəl satirik əsərlərindən biridir. Əsər üç yüz il əvvəl yazılmasına baxmayaraq, bu gün də aktualdır.

Jonathan Swift   GULLIVER'S TRAVELS
Conatan Svift   QULLİVERİN SÖYAHƏTLƏRİ

Bakı, Qanun Nəşriyyatı, 2024, 336 səh.

Janr: fiction/satira, elmi fantastika

Yaş qrupu: 8-12

Ölçü: 145x210 mm

Cild: yumşaq

Çapa imzalandı: 22.04.2024

Naşir: Şahbaz Xuduoğlu
Tərcüməçi: Mikayıl Rzaquluzadə
Texniki redaktor: Əsəd Qaraqaplan
Korrektorlar: Anar Gəraylı
                              Sona Əliyeva
Rəssam: N.Rəhimov
Qapaq dizaynı: Rafael Qasım
Mətn dizaynı: Rəhilə Şamilqızı

Qanun Nəşriyyatı
İstanbul Copyright Awards-ın qalibi
Bakı, AZ 1102, Tbilisi pros., 76
Tel.: (+994 12) 431-16-62; 431-38-18
Mob.: (+994 55) 212-42-37
e-mail: info@qanun.az
www.qanun.az
www.fb.com/Qanunpublishing

ISBN 978-9952-26-552-1

© Qanun nəşriyyatı, 2017; 2024

© Gənclik, 1983

Birinci hissə

LİLİPUTSTANA
SƏYAHƏT

BİRİNCİ FƏSİL

Müəllifin özü və ailəsi haqqında bəzi məlumat verməsi. Səyahətə ilk həvəsi. Gəminin fəlakətə düçar olması, müəllifin isə üzə-üzə xilas olub, sağ-salamat liliputlar ölkəsinin sahillərinə yetişməsi. Onu əsir edib ölkənin içərilərinə aparmaları.

Mən Nottingempşirdə anadan olmuşam. Burada atamın kiçik bir mülkü var idi. On dörd yaşım tamam olanda, atam məni İmanyuelin Kembridəki kollecinə göndərdi. Orada üç il qalıb elmləri cidd-cəhdlə öyrəndim. Məni kollecdə daha artıq saxlamaq üçün atamın pulu olmadığından, kollecdən çıxarıb, Londonun görkəmli həkimi mister Cems Betsin yanına şagird qoydu. Dörd il onun yanında qaldım. Atam mənə ara-bir pul göndərirdi. Mən bu pulların hamısını gəmi səfərlərinə aid bilikləri və riyaziyyatın başqa sahələrini öyrənmək üçün xərcləyirdim. Bu elmlər səyahət zamanı hər bir vaxt mənə lazım ola bilərdi. İnanırdım ki, bəxtim məni gələcəkdə səyahətçi edəcək. Mən mister Betsdən ayrılıb Nottingempşirə, evə qayıtdım. Atamın, əmim Consun və başqa qohumlarımın köməyiylə qırx funta qədər pul yığa bildim, təhsilimi davam etdirmək məqsədilə Leydenə getməyi qərara aldım. Qohumlarım hər il mənə otuz funt pul göndərəcəklərini vəd etdilər. Mən Leydəndə iki il yeddi ay ərzində tibb elmini öyrəndim. Bilirdim ki, bu elm uzaq səyahətlərdə mənə lazım olacaq.

Leydendən qayıtdıqdan sonra xeyirxah müəllimim mister Betsin köməylə “Qaranquş” adlı bir gəmidə cərrahlıq vəzifəsinə qəbul olundum. Bu gəminin kapitanı Eybrek Pennell idi. Mən bu gəmidə üç il yarım işlədim. Levanta və başqa ölkələrə bir neçə dəfə səyahətə getdim. Vətənə qayıtdıqdan sonra köçüb Londonda yaşamağı qərara aldım. Mister Bets mənim bu qərarımı çox bəyəndi və bir neçə xəstəni müalicə üçün yanıma göndərdi. Mən Old-Curi küçəsində kiçik bir evin bir hissəsini kirayə etdim və dostlarımla məsləhətilə Nyugetstritdə corablıq edən mister Edmond Bertonun ikinci qızı miss Meri Bertonla evləndim. Qız üçün cehiz olaraq, dörd yüz funt pul aldım.

İki il sonra mənim xeyirxah müəllimim Bets vəfat etdi. Qazancım xeyli azaldı. Dostlarım az idi, peşə yoldaşlarımla pis hərəkətlərini təkrar etmək isə mənə ar gəlirdi. Odur ki, arvadımla və bəzi tanışlarımla məsləhətləşib, yenə də dənizçiliyə getmək qərarına gəldim. Altı il ərzində gəmidə cərrahlıq etdim, iki dəfə iş yerimi dəyişib, müxtəlif gəmilərdə işlədim; Şərqi və Qərbi Hindistana bir neçə dəfə səyahətə yollandım. Bu vəzifədə işləyən zaman öz işlərimi bir qədər düzəltdim.

Mən səfərə çıxanda, özümlə xeyli kitab götürərdim; boş vaxtlarımda qədim və yeni dövrün ən yaxşı yazıçılarının əsərlərini oxuyardım. Sahilə çıxandan isə yerli əhalinin adət-ənənələrinə göz yetirib, onların dillərini öyrənərdim. Yaddaşım yaxşı olduğu üçün buna asanlıqla nail ola bilirdim.

Mənim bu səyahətlərimdən sonuncusu o qədər də müvəffəqiyyətli olmadı. Dəniz məni usandırmışdı. Ona görə də evdə, arvad-uşağımın yanında qalmağı qərara aldım. Mən dənizçilər arasında işləmək ümidilə, Old-Curidən Feqter-Leynə, oradan da Uoppinqə köçdüm: ancaq mənim bu ümidim boşa çıxdı. Üç il əbəs yerə gözlədikdən sonra, axırda “Antilopa”

gəmisinin sahibi kapitan Vilyam Priçardın Cənub dənizinə¹ səfərə çıxmaq barəsindəki əlverişli təklifini qəbul etdim.

Gəmimiz 1699-cu il mayın 4-də Bristoldan çıxıb, yola düşdü. Səyahətimiz başlanğıcdan çox yaxşı oldu.

Səmt küləkləri sürətlə irəliyə getməyimizə kömək etdiyindən, tezliklə Şərqi Hindistana istiqamət aldıq. Elə bu vaxt dəhşətli bir fırtına başladı. Tufan bizi Vandimen Torpağından² şimal-qərbə apardı. Biz indi 30°2` cənub en dairələrində idik. Gəmi heyətindən on iki nəfəri həddindən artıq yorğunluqdan və yeməyin pisliyindən ölmüş, qalanları isə tamamilə taqətdən düşmüşdülər. Noyabrın 5-də (o yerlərdə yay fəsləi bu zaman başlanır) güclü külək bizi irəliyə doğru qovurdu; qatı duman vardı; birdən-birə gəmidən yarım kabeltov³ məsafədə sualtı qayalar göründü. Külək dəhşətlə coşaraq, gəmini alıb qayalara doğru apardı, bir tədbir görməyə vaxt qalmamışdı. Gəmi qayalara çırpıldı və həmin dəqiqə parçalandı.

Gəmi heyətindən altı nəfəri, o cümlədən də mən, qayıqı suya saldıq və gəmidən uzaqlaşaraq qayalara tərəf getdik. Mənim hesabıma görə biz avar çəkərək, ancaq üç milə⁴ qədər yol getmişdik. Son günlər hamımız gəmidə çox işləmiş olduğumuzdan, indi daha avar çəkməyə gücümüz çatmırdı. Avarları atıb, özümüzü dalğaların ixtiyarına verdik. Yarım saat sonra şimaldan əsən qasırğa qayığımızı çevirdi. Qayıqda olan, habelə gəmidə qalan və xilas olmaq üçün qayaya göz dikən yoldaşlarımların başlarına nə gəldiyini bilmirəm. Güman edirəm ki, onlar hamısı həlak oldular.

Suya düşdükdən sonra özümü küləyin və cərəyanın ixtiyarına buraxıb hara gəldi üzməyə başladım. Ayağımın suyun

¹ Cənub dənizi – Sakit okeanın Cənub hissəsinin qədim adı

² Tasmaniya adasının keçmiş adıdır. Avstraliyanın cənub-şərqindədir.

³ İngiltərədə dəniz uzunluq ölçüsüdür. Bir kabeltov 183 metrdir.

⁴ On kabeltova bərabər olan dəniz mili nəzərdə tutulur.

dibinə çatıb-çatmadığını bir neçə dəfə yoxladım. Nəhayət, tamamilə gücdən düşdüm və daha dalğalarla mübarizə edə bilmədim, elə bu zaman ayağımın torpağa toxunduğunu hiss etdim.

Bu vaxt fırtına da xeyli sakitləşməyə başladı. Suyun dibi o qədər eniş idi ki, mən birtəhər yol tapıb, sahilə çıxa bilmək üçün düz bir mil qədər suyun içində gəzməli oldum. Yəqin ki, axşam saat səkkizə yaxın idi. Sahilə çıxdıqdan sonra ölkənin içərisinə doğru yarım mil qədər getdim, ancaq heç yerdə nə bir ev, nə də adam izi görə bildim. Yorğunluqdan, istidən və gəmidən ayrılarkən içdiyim yarım pinta¹ araqın təsirindən məni yuxu basırdı. Yumşaq və alçaq otun üstündə uzandım. Məni elə bərk yuxu apardı ki, heç ömrümdə belə yatmamışdım.

Mənim hesabıma görə yuxuladığım azı doqquz saat olardı; çünki mən ayılıanda, artıq hava işıqlaşmışdı. Qalxmaq istədimsə də, ancaq yerimdən tərpənə bilmədim. Əllərimi və ayaqlarımı, uzun və sıx saçlarımı möhkəmcə yerə bağlamışdılar. Özüm də arxası üstə uzanaraq qalmışdım. Bununla bərabər hiss edirdim ki, qoltuğumun altından tutmuş ta ombama qədər bütün bədənim incə iplərlə sarınmışdı. Mən yalnız yuxarı baxa bilirdim: gün də qızmağa başlayırdı, onun işığı gözlərimi qamaşdırırdı. Mən qarmaqarışq səslər eşidirdim, amma dalı üstə uzandığım üçün buludlardan başqa heç şey görə bilmirdim.

Bir az sonra hiss etdim ki, canlı bir şey sol qıçımdan başlayaraq, üzüyuxarı-döşümə doğru hərəkət edir və çənəmə yaxınlaşır. Gözlərimi aşağı endirib baxanda bir adam gördüm, onun boyu altı düymdən artıq olmazdı, əlində yay və ox var idi, çiyindən isə oxqabı asılmışdı. Onun ardınca azı qırxa qədər belə xırdaca adamın hərəkət etdiyini duydum.

---

¹ Pinta – yarım litrə yaxın ingilis maye ölçüsü

Təccübdən elə bərk qışqırdım ki, onlar mənim üzərimdən yerə atıldılar, bunun nəticəsində də bəziləri əzildi. Amma tezliklə qayıdıb gəldilər. Onlardan bir qoçağı cürət edib üzümə lap yaxınlaşdı. Belə ki, onu başdan-ayağa görə bildim. O, təccübünü bildirmək üçün əlini yuxarı qaldırdı, gözlərini bərəltdi və cingiltili səslə qiyyə çəkib dedi: “Gekina dequl!” O biriləri də həmin sözləri bir neçə dəfə təkrar etdilər. Mən o zaman hələ bunun nə olduğunu bilmirdim.

Oxucu asanlıqla gözünün qabağına gətirə bilər ki, bütün bu müddətdə mən çox narahat bir vəziyyətdə uzanmışdım. Axır ki, bir qədər güc vurub, sol qoluma sarınmış ipləri qırdım və onların bağlandıqları payaları dartıb çıxara bildim. Əlimi gözlərimin üstünə apardım və məni sarımaq üçün onların nə hiylə işlətdiklərini ancaq indi başa düşdüm.

Mən kəskin bir hərəkətlə başımı tərpətdim. Bu hərəkətdən başım bərk incitdisə də, ancaq saçlarımı sol tərəfdən bənd edən iplər bir qədər boşaldı. İndi mən başımı iki düym qədər sağ tərəfə çevirə bilirdim. Ancaq bu xırdaca məxluqlar yenə də qaçırdılar, mən onlardan birini də tutmağa macal tapmadım.

Bundan sonra qulaqbatırıcı bir çox səslər eşitdim. Bu səslər kəsildikdən sonra bir nəfər bərkdən çığırdı: “Tolqo fonak!”. Həmin dəqiqə yüzdən artıq oxun sol qoluma sancıldığını duydum. Bu oxlar məni iynə kimi sancırdı. Həmin saat yenidən üzümə oxlar yağmağa başladı. Bizdə - Avropada bombaları havaya atdıqları kimi, indi onlar da oxlarını havaya atırdılar. Belə güman edirəm ki, mənim bədənimə (bunu özüm hiss etmirdimsə də) ox dolu kimi yağırdı. Oxların bir neçəsi üzümə dəydi. Mən tələsik əlimi üzümə tutdum. Ağrıdan və qəzəbdən ufuldamağa başlayıb, xilas olmaq üçün yenə də cəhd etdim. Amma onlar əvvəlkinə nisbətən indi daha çox ox